

Caracterizarea personajului Otilia Marculescu din opera Enigma Otiliei scrisa de George Calinescu-a doua parte

Portretul Otiliei este alcatuit prin insistenta asupra detaliului fizionomie si vestimentar, care situeaza personajul in epoca, descriind totodata nota specifica a personalitatii sale in orchestratia narativa. Trasatura fizionomica are intotdeauna conotatie morala precisa, care sugereaza dominanta caracteriala a personajului (in cazul Otiliei - amestecul nedefinit de fragilitate, delicatete aproape copilareasca si "stapanirea desavarsita de femeie").

Compus in asemenea maniera, portretul este balzacian.

In caracterizarea personajului autorul utilizeaza, alaturi de procedeele retoricii clasice, si modalitati narative inovatoare, proprii retoricii romanului modern: comportamentismul si pluriperspectivismul (oglundirea poliedrica a individualitatii Otiliei in constiinta celorlalte personaje).

Prin modalitatea comportamentista, functia naratorului se restrange la o viziune "din afara", el consemnand numai ceea ce vede si aude (fapte, gesturi, comportament, replici) fara sa patrunda in constiinta eroinei. Limitandu-se astfel atributiile naratorului omniscient, cititorului ii sunt infatisate, ca intr-o pelicula, date obiective de comportament, el avand acces doar la acele ganduri ale eroinei pe care aceasta consimte sa le marturiseasca. Recurgand la tehnica de caracterizare comportamentista, in special in prima parte a romanului, autorul izbuteste sa creeze in jurul personajului o aura usor misterioasa.

Personalitatea in formare a Otiliei se rasfrange poliedric in constiinta tuturor celorlalte personaje, astfel incat chipul ei se recompune din multiple fatete intretaite sub diferite unghiuri. Mos Costache, asupra caruia are o influenta vizibila, o priveste ca pe "fetita" pe care o crede ocrotita in casa lui si pe care nu ar trebui sa o raneasca nimeni. Desi o inconjoara cu afectiunea lui, desi este singurul in masura sa-i asigure un statut civil clar prin adoptie, batranul se arata neputincios in lupta cu propria patima achizitiva si cu cea a Aglaei, de care se teme, si o lasa pe Otilia cu o situatie incerta.

Pascalopol este cel care ii ofera discret protectie fetei, intuind in mare masura structura ei sufleteasca plina de contradictii, indeterminismul ei funciar. Vechi prieten al casei, el suplineste lipsa de afectiune a membrilor familiei fata de Otilia, bucurandu-se la randu-i de simpatia evidenta a eroinei.

Martor si erou al evenimentelor care-i maturizeaza pe el si pe Otilia deopotriva, Felix resimte confuz concurenta cu Pascalopol, printr-un amestec neclar de ura si gelozie, admiratie si respect, pe masura ce se straduieste sa castige dragostea Otiliei. Pentru el, "Otilia este o fata superioara", ale carei oscilatii de comportament, insa, nu le poate intelege si accepta.